

Noodhulp in Hongarije in de maand juli

Komló en Magyaregry

Via de ons bekende mensen (Ferenc, Szabolcs en Margit) werd er begin juli nog extra noodhulp verleend in Komló en Magyaregry, aan de meest behoeftige families.

Toen Orbán de grens 15 juli weer opende vertrok ondergetekende drie dagen later naar het Noorden van Hongarije. Om een aantal privé bezoeken af te leggen (en een bijzondere Roma kerkdienst bij te wonen) en om namens de stichting twee plaatsen te bezoeken.

Vajdácska

Op 22 juli ging ik naar Vajdácska. Een klein dorp, dicht tegen de grens met Slowakije. Al verschillende jaren stuurt Stichting Vakaró voor Komló groentezaden naar András. András is de voorman van de Roma in Vajdácska. Trouw stuurde hij foto's, en verslagen over de groentezaden. Nog nooit hadden we elkaar persoonlijk ontmoet... en eindelijk kwam het er dan van. Goed om zelf te zien hoe het allemaal gaat in de moestuinen. En van alle mensen, die de zaden gekregen hebben, te horen wat een hulp dat is. Nu meer welkom dan ooit, want door de corona crisis is de armoede flink toegenomen.

*De moestuinen in Vajdácska.
Wat een mooi resultaat met een beetje
Hollands zaad!*

*Er werd ook al volop geoogst,
ingemaakt en geweekt*

Gelukkig kon ik namens de stichting, dankzij de noodhulp acties, ook flink wat levensmiddelen meenemen. En schoolspullen voor de kinderen....

Met Andras en zijn vrouw

Opvallend in Vajdácška is dat de meeste Roma verspreid in het dorp wonen. Er is slechts één Roma straat. Vajdácška is een net en een vriendelijk dorp. Je zou er zo gaan wonen... ware het niet dat er géén werk meer is en dat naar school gaan ook lastig wordt. Een middelbare school is er niet. Wie kan, wie ergens werk kan vinden, vertrekt uit Vajdácška. Wat een trieste ontwikkeling binnen zo'n dorp. Op zich wonen de mensen er met plezier. "Maar onze kinderen hebben hier geen toekomst" was de zin die ik die dag misschien wel het vaakst gehoord heb.

Wat ook opvallend was zijn de lege varkenshokken. Ik ben vaker in de zomer in het Noorden geweest, in veel Roma dorpen. Vaak werd dan vol trots een halfwas varken getoond. Nu staan overal de hokken leeg. Ook in Vajdácška zag ik alleen maar lege hokken. András vertelde dat de prijs van een big begin april al erg hoog in aanschaf was en de dagloners zaten toen al vanwege de coronamaatregelen zonder werk, dus zonder inkomsten. Daarnaast durfde het ook bijna niemand aan om een big te kopen... want een varken moet ook eten. Maar restjes blijven er tegenwoordig niet meer over en varkensvoer is duur. Dus: geen varkensslacht in oktober en geen vlees in de winter. Arme mensen in dat vriendelijke Vajdácška.

Debrecen

Op 24 juli was ik in Debrecen. Bij de Debreceni Bike Maffia. De fiets maffia? Ja, inderdaad. Deze vrijwilligersorganisatie helpt de daklozen in Debrecen. Ze doen veel, maar het allerbelangrijkste is het maandelijkse koken en het uitdelen van maaltijden. Iedere eerste zaterdag van elke maand. De maaltijden worden door studenten, allen op de fiets, weggebracht naar de daklozen.

De daklozen verblijven in Debrecen op diverse plaatsen, ze mogen niet in het centrum komen. Plaatsen waar men zich zoal ophoudt: bij het grote bos, bij het treinstation, het Petőfi tér, de universiteit. Per fiets zijn zij allemaal bereikbaar.

Omdat deze organisatie er voor kiest om politiek onafhankelijk te zijn, is het lastig om aan voldoende levensmiddelen en donaties te komen, in deze oranje gekleurde (Fidesz) stad. En sinds de corona crisis is het nog moeilijker....

Namens donateurs van Stichting Vakaró voor Komló kon ik aan (de hoogzwangere) Zsuzsa, de karrentrekker, een mooie houten snijplank met daarop een flinke donatie geven.

(Omgerekend € 600,-) Zo kunnen zij weer een paar maanden vooruit.

Vilmos, één van de daklozen

Er zijn honderden daklozen in Debrecen die dus 1 x per maand een fatsoenlijke maaltijd krijgen. Soep en brood wordt vaker uitgedeeld, maar een voedzame en volwaardige maaltijd dus één keer in de maand.

Hartelijk dank aan iedereen die de noodhulpacties steunde!

Hoe hard de corona crisis er in veel arme dorpen in Hongarije al in juli jl. had ingehakt vertel ik u graag aan de hand van het verhaal van Feri.

Feri doet nu in oud ijzer...

Feri woont al zijn hele leven in Paszab, hij is er geboren en getogen. Zo'n 50 jaar lang was hij de "fietsen- en brommermaker en techneut/monteur" van het dorp en omstreken.

Nee, niet omdat hij daarvoor geleerd had. Hij was gewoon een handige jongen; dus het ging allemaal vanzelf. Een echte fietsenmaker was er niet in het dorp en niemand had daar behoefte aan, want Feri was er. Ook techniek had als klein jongetje al zijn bijzondere belangstelling. Hij had er wel in door willen leren, maar komend uit een arm Roma gezin zat dat er niet in.

Als dagloner moest hij aan de slag.

Toen de eerste brommers in Paszab verschenen was Feri er als de kippen bij. Hij had ook meteen door wat er gebeuren moest met een vervuilde bougie. En van het één kwam het ander. Wie problemen had met een fiets, brommer of een apparaat met een stekker ging er mee naar Feri. Voor een vriendenprijsje repareerde hij het. Wie wat meer kon missen gaf wat meer, en wie geen forint kon missen mocht ook in nature betalen. Soms kocht hij ook weleens een fiets of brommer op, om die na een rigoureuze opknopbeurt met winst weer door te verkopen.

De laatste jaren was het al niet gemakkelijk om de kost te verdienen, want de mensen die normaal betaald werk hadden trokken veel weg uit het dorp. Want in het dorp zelf is geen normaal betaald werk meer. Relatief veel mensen werken er als dagloner of in de közmunka of zitten werkloos thuis. En toen kwam de corona crisis. Met als gevolg dat de vele dagloners zonder inkomsten thuis kwamen te zitten. En dat had weer tot gevolg dat ze de fiets ook maar niet meer lieten repareren. De brommer laten ze staan, want er op rijden kost benzine. (En voor benzine moet je naar een naastgelegen dorp) Ook de tweedehands fietsenhandel van Feri viel helemaal stil. Ik ken Feri nu een jaar of vijf. Hij is vriendelijk, bescheiden, vaak rustig op de achtergrond aanwezig, nuchter ook, en hij neemt de dingen zoals ze komen. "Ik doe nu in oud ijzer. Het virus is hier niet. Maar er is nu niets anders wat ik kan doen."

Feri heeft zelf geen auto. Dus het oud ijzer moet worden opgehaald door de echte oud ijzerboer, die komt ongeveer eens per maand. Hij is nu vier keer geweest. Feri vertelt, heel nuchter, wat het heeft opgeleverd. Ik probeer om mijn schrik te verbergen. Ik weet het zelfs op te brengen om instemmend en ijverig te knikken als hij ook nog zegt: "maar zo heb ik toch wat te doen."

Het is waar, hij heeft wat te doen... Iedere dag weer trekt hij er met pony en wagen op uit. Ik tref hem net thuis, als ik op zondag om 6 uur uit de kerk kom.

Op maandag ontmoet ik hem toevallig onderweg, met zijn kleinzoon op de bok, zo'n 15 kilometer van huis. Daar ligt ook de grens, beladen is dat het maximum wat de oude pony aan kan.

Ondertussen vraag ik me af wat het maximum is wat Feri zelf aan kan.

Daarbij komt: het onderkomen van de pony staat op instorten en de achterkant van het huisje (waar Feri met zijn vrouw woont) is met de laatste storm (eind mei) vrijwel geheel verdwenen. Het wordt nu gestut met oud hout, een oud bankstel, stoelen, textiel, plastic en oud ijzer. Geld voor reparatie is er niet. En het verzamelen van oud ijzer levert eigenlijk niet genoeg op om in leven te blijven. Hoe moet dat van de winter?

Geen virus hier (in geen van de Roma dorpen in deze regio trouwens!) maar wel een enorme crisis!

Noodhulp in de maand augustus

In augustus zijn er door ons geen acties uitgevoerd die te maken hebben met noodhulp in de vorm van voedsel e.d. Wel drie gevallen van Hongaren in nood in Nederland.... Twee Hongaarse jongens waren aan het werk in een Chinees restaurant in Deventer; kregen niets uitbetaald en sliepen op matjes in het restaurant. Ene Dávid was in België aan het werk en alles was anders dan was beloofd. En ene Krisztián was sinds 2 weken in Nederland aan het werk en kreeg toen een ernstig bedrijfsongeval.

Deze drie kwesties vroegen veel tijd en aandacht. (InspectieSZW, werkgevers etc.)

Ondertussen kregen wij ook een verzoek van iemand uit Komló of wij niet iets konden betekenen voor Rikárdó. Een gehandicapte jongen uit Komló. We besloten om dat nader te onderzoeken als we in Komló zouden zijn, vanaf 28 augustus.

Verslag van het werkbezoek in Komló

Van 28 augustus t/m 9 september 2020 waren wij (Wijny van den Bovenkamp en ondergetekende) op werkbezoek in Komló.

(Vanaf half augustus was al te merken dat Viktor Orbán de grenzen binnenkort weer zou gaan sluiten, en dat hij dan Nederland code rood zou geven. Dat gebeurde inderdaad op 1 september jl., maar toen waren we al in Komló. Op haar beurt gaf Nederland aan Hongarije code oranje, maar we besloten om niet terug te keren naar Nederland, maar zo gewoon mogelijk ons voorgenomen programma in Komló te draaien. Uiteraard rekeninghoudend met de coronamaatregelen. Onze terugvlucht werd gecancelled, maar een nacht in Budapest verblijven was ook geen straf)

Vrijdag

Het is eind van de middag voordat we in Komló zijn. De brievenbus puilt uit.

In de avond komen ter kennismaking Peter en Carla, een Nederlands echtpaar wat heeft aangeboden om zondag (gratis) stroopwafels te komen bakken in de speeltuin. Hoe leuk is dat?

Twee matrassen staan ons in weg en we plaatsen een bericht op Facebook: gratis af te halen. Binnen een half uur worden de matrassen opgehaald door mensen die ze goed gebruiken kunnen.

Laat in avond zet ik nog een bericht op Facebook: "Voor zondag a.s. willen we graag stroom in de speeltuin, voor het bakken van verse stroopwafels voor alle kinderen. Wie heeft er een tip of kan helpen?" Ook binnen een half uur zijn er reacties binnen; de stroom wordt geregeld.

Zaterdag

Om 10 uur zijn we bij de boekhandel. Waar alle (70) bestelde kinderboeken klaarliggen. Dat wordt een mooie dag morgen! Want dan mogen alle kinderen een boek komen uitzoeken!

Na de boekhandel gaan we naar de markt in Komló.

Dan op weg naar het dorp Gyulaj. Hier is door onze Tamás in het voorjaar namens onze stichting noodhulp verleend. Vandaag is er een Roma dag, en we hebben daarvoor een uitnodiging gekregen.

We weten dat het een arm dorp is... 154 gezinnen, waarvan 150 Roma. We schrikken als we door het dorp rijden. Wat een armoedige huizen. Bijna alles in verval. Nu we het in het echt zien wordt dat nog duidelijker dan op de foto's.

Als we aankomen moeten we eerst eten. We eten bijna alles op, alleen met de varkensneus wil dat niet erg lukken. We spreken met Szatmári István, de leider van de Roma gemeenschap. Hij is veel jonger dan we verwacht hadden, en intelligenter.

We merken ook dat hij zich verplicht voelt om ons gezelschap te houden; dat hoeft echt niet. Hij heeft genoeg te doen op zo'n Roma dag en wij vermaken ons wel.

De burgermeester zoekt ons op. Eén van de weinige niet Roma in het dorp. We vragen hem wat de grootste problemen zijn in het dorp. Met stip op 1: de werkloosheid. Op de 2de plaats komt het onderwijs... de middelbare school is 17 km verderop. Op plaats 3 komt het feit dat er nog maar 1 dorpswinkeltje is. Met hoge prijzen. Ach ja, en dan de huisvesting... bijna niemand heeft werk, dus bijna niemand heeft mogelijkheden om het huis te onderhouden. Het dorp zit in het Magyar Falu Program. Maar dit programma biedt alleen subsidie voor aanleg of verbetering van wegen. Eigenlijk zit niemand daar op te wachten.

We gaan kijken op het sportveld, daar wordt de Roma dag gehouden. Kinderen treden er op, er is muziek en zang, er is (gratis) eten en er is (tegen betaling) ook drank.

We zien István regelmatig overal. Het is te merken dat hij goede leidinggevende capaciteiten heeft.

Soms is het nodig dat hij een goede en tactvolle manier de boel bijstuurt of iemand terecht wijst.

Iedereen accepteert dat van hem. Dat is een goed teken. Hij heeft overwicht en geniet respect.

De dorpsbewoners doen ons denken aan veel mensen uit onze wijk in Komló. Het algemene niveau is daar niet hoog. Hier mogelijk nog lager. We zien ook echt vervuilde mensen en veel vodden.

We blijven tot vroeg in de avond. Dan weer terug naar Komló, om goed 21.00 uur zijn we "thuis".

Zondag

Om 9 uur komen Olivér en Balázs, de twee jongens uit het Studieprogramma, om ons te helpen met het sjouwen van alle kinder- en jeugdboeken. Wanneer we in de speeltuin komen is de stroom voor het bakken van de stroopwafels inderdaad geregeld. En Carla en Peter komen er aan met hun "bakkerij".

Met behulp van de jongens sorteren we alle boeken op leeftijd. (Foto: Olivér, Balázs en Wijn)

En ze worden allemaal zo neergelegd dat alle kinderen ze goed kunnen bekijken. Van vorig jaar nog zo'n 30 boeken over, en nu 70 nieuwe er bij.

De eerste kinderen zijn er om half tien. Wachten tot tien uur duurt dan lang; maar het gaat hartstikke goed!

Ieder kind kiest een boek.

Soms kunnen ze dat prima alleen, soms is er hulp bij nodig.

Als je een boek hebt uitgekozen, dan krijg je een bonnetje en mag je in de rij gaan staan voor een warme, vers gebakken stroopwafel.

Lekker hoor... stroopwafels! En Gyurika boft... hij mag zijn eigen stroopwafel bakken!

Na de boekenochtend drinken we nog wat met de jongens en in de middag gaan Wijny en ik naar Annamária. Zelf een Roma, lerares, coördinator huiswerkklassen en woont in Komló.

*Annamária tijdens een lezing,
twee weken daarvoor.*

Het is altijd fijn om Annamária uitgebreid te spreken.

Ze kent zoveel kinderen en jongeren en gezinnen in Komló en weet precies wat er speelt.

We spreken ook over de jongeren in het Studiefondsprogramma en over mogelijke andere kandidaten. Ook over de impact die het sluiten van de scholen had op zoveel kinderen. Geen schoolmaaltijden meer... geen veilige plek... en geen internet thuis.

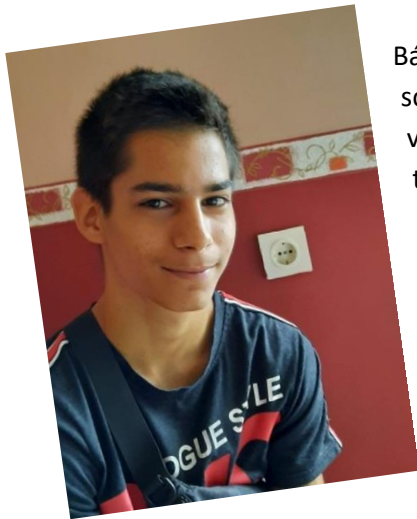
We hebben veel te bespreken, tot in de avond zijn we bij Annamária.

Maandag

In de ochtend veel regelingen te doen; naar het postkantoor e.d.

In de middag komt eerst Elvira, de moeder van Bálint. Bálint lijkt een goede kandidaat voor het Studiefonds, maar we willen eerst bij zijn moeder peilen of zijn ouders er ook achter staan.

In de namiddag komt Bálint zelf. Zestien jaar oud, en heel zenuwachtig, want hij kent ons niet echt. Hij kent wel andere jongeren die vroeger in het Studiefonds gezeten hebben; zoals Hajnalka, zijn buurmeisje. Bálint wil graag kok worden en gaat in Sásd naar school. Dat is één van de betere opleidingsplekken. Maar de reiskosten en vereiste kleding voor stage zijn voor zijn ouders een probleem. (Dat hoorden we ook van Annamária)

Bálint wil wel erg graag op deze school blijven; omdat het een goede school is. Na nog een poosje gesproken te hebben over vrienden, voetbal, de Kazinczy (de straat waar hij woont) besluiten we hem op te nemen in het programma.

Op maandagavond komen Edit en moeder Edit. Gezellig. We praten over serieuze zaken, maar maken ook grappen. Heerlijk... zo even ontspannen.

Dinsdag

We gaan vandaag naar Cserdi. Het graf bezoeken van Bogdán László. Hij zou, zes weken geleden, zelfmoord hebben gepleegd.

Als eerste Rom werd hij in 2006 burgemeester, van het arme Roma dorp Cserdi, met zo'n 350 arme inwoners. Het moet ongeveer een jaar later geweest zijn dat ik, toen in het Engels, iets over hem las. Hij was op zoek naar zaad. Omdat hij de mensen in het dorp een nuttige bezigheid wilde geven en tevens iets wilde doen aan de voedselvoorziening, aan de armoede. Onze stichting deed nog niets met groentezaden pakketten. Privé stuurde ik maar wat zaad op, en later nog eens wat zakjes. Toen ik in 2012 op Facebook ging was één van de eerste dingen die ik deed hem volgen. En ik deed dat met bewondering! Binnen dat schijnbaar kansloze Roma dorp had hij bijna iedereen aan het werk gekregen. Wat begon met wat moestuinen was uitgegroeid tot een groots landbouwproject. En onlangs werd zelfs een verwerkingsbedrijf geopend. Dankzij de inzet van László voltrok zich dus een wonder: het wonder van Cserdi. Iedereen die werken kon had werk, en ieder kind ging naar school!

László hield zich lange tijd afzijdig van de politiek en deed bewust geen politieke uitspraken. Hij werd bewonderd door Roma en niet Roma en was een voorbeeld voor velen. Een man met charisma, een open houding, vol van levenslust en nog boordevol plannen voor zijn dorp. En hij had vage plannen om "later" de politiek in te gaan.

Hoe komt zo'n man tot zelfmoord?!
Was het wel zelfmoord?
Ik weet het niet.

Wel weet ik dat hij sinds 2017 niet meer boog voor de Hongaarse overheid. Toen de anti-vluchtelingen campagne van Orbán Viktor flink op dreef was (tweede helft 2017) deed László uitspraken die hem niet in dank werden afgenomen. Hij wilde wel vluchtelingen opnemen in zijn dorp; geen enkel probleem, graag zelfs.

Hij had meerdere contacten met mensen van Migration Aid en ook daar waren veel Hongaren niet blij mee.

En toen werd hij ook nog uitgenodigd door de Verenigde Naties, om te komen vertellen over het wonder van Cserdi. Waar hij, met zijn inwoners, verantwoordelijk voor was. Dat gaf bij deze en gene nog wel wat jaloezie. ("Een Zigeuner uit Hongarije, wat een vertegenwoordiging" las ik ergens in de Hongaarse pers)

Zijn plannen voor het verwerkingsbedrijf... hij vroeg financiële steun (al zou het maar een lening zijn) aan de Hongaarse overheid; die werd - om allerlei redenen - geweigerd. Hij heeft toen op eigen houtje subsidie gevraagd aan de EU en dat werd gehonoreerd. Dus zo kon, met wat vertraging, het bedrijf toch van start.

In oktober 2019 stond er een interview met László in de Magyar Hang. Hoewel ik niet alle ins en outs begrijp is het mij duidelijk dat Laszló veel moeite had met bepaalde zaken in Hongarije en dat hij in feite weigerde om daar om mee te doen. Hij had zijn eigen kijk op de eigen dingen, en zijn eigen aanpak. Vier weken voor zijn overlijden schreef hij ook een open brief naar Orbán.

Zelfmoord... binnen de Roma cultuur is dat een grote zonde, het heeft zelfs het veto van God. In Hongarije vinden er veel zelfmoorden plaats, maar naar verhouding weinig onder de Roma. Daarom denken veel Roma dat het geen zelfmoord kan zijn.

László moet tot wanhoop gedreven zijn om vrijwillig zelfmoord te plegen. Zelf kan ik de gedachte niet los laten dat hij in feite is opgehangen, de dood is ingejaagd, door hen die hij juist liet zien hoe je een "kansloos" Roma dorp moet besturen!

Zes weken - en één dag - na zijn overlijden gaan we dus naar Cserdi.

Terwijl we op de brug van de hoop in Cserdi staan komt er een vrouw in het zwart aangelopen. Ze vraagt aan mij wat we komen doen. Ik vertel haar dat we komen om het graf van Bogdán László te bezoeken. Ze begint te huilen en zegt dan: "Laci, a fiam". (Mijn zoon) Ze vertelt dat ze juist haar haren aan het verven was, toen ze kwamen vertellen dat Laci was gevonden; opgehangen. Ik durf haar niet te vragen wat zij denkt. Was het moord of zelfmoord? Ze vertelt en vertelt, over zijn leven en zijn begrafenis.

Wanneer we bij zijn graf komen merkt Wijny iets bijzonders op aan de grafsteen.

Jezus lijkt verkeerd om aan het kruis te hangen.

Maar wie goed kijkt, ziet wat Wijny ook ziet: Jezus kijkt op deze manier naar László en László naar Hem.

Rust in vrede László!

Achter in de middag komen we thuis.

Dan is het even omschakelen, want dan komt ene Alexandra. Ze had, al een week of twee geleden, gevraagd om een persoonlijk onderhoud, om een gesprek onder vier ogen, wanneer wij in Komló zouden zijn. Geen idee waarover ze wil praten, we kennen haar amper, maar ze is welkom. Ze komt met haar zoontje van 1,5 jaar. Ze begint te vertellen dat ze geen toekomst voor haar kind ziet in Hongarije. Haar man heeft werk, maar krijgt minder salaris dan het minimumloon. Voor hem tien anderen; dus hij durft niets te zeggen. En die eeuwige discriminatie, en de politieke situatie. Ze vraagt om advies wat ze moeten doen om in het buitenland een toekomst te kunnen opbouwen. Dat is allereerst een taal leren. Duits of Engels. Want ook in West-Europa is de kans groot dat je als buitenlander wordt uitgebuit als je geen enkele andere taal beheerst dan Hongaars. En zo praten we nog een uurtje door over wat er allemaal bij komt kijken bij vertrek naar het buitenland.

In de avond schrijf ik een heel verhaal naar Jenne Jan Holtman, journalist van de Volkskrant. Hij wil graag een goed verhaal schrijven over Bogdán László en zou al eerder naar Cserdi zijn gegaan, maar de familie van László had aangegeven dat zij er nog niet aan toe zijn om een buitenlandse journalist te woord staan. Ik beschrijf hem hoe de situatie in Cserdi was... alsof de ziel uit Cserdi weg is. Ik probeer hem ook uit te leggen dat er gewoon niemand zoals László is. Ik denk aan András uit Vajdácaska, aan Margit uit Magyaregregy, aan István uit Gyulaj, aan Szabolcs uit Komló, aan een Annamária. Veel Roma hebben leidinggevende capaciteiten, maar zo allround als László is er gewoon niemand! Met László is er niet alleen een voorbeeld, maar vooral ook veel hoop gestorven...

Woensdag

We hebben een vrije ochtend. We gaan de stad in. Het is stralend weer, we drinken op een terras koffie en winkelen wat. In de stad komen we altijd wel bekenden tegen. De wethouder, de 15-jarige zwangere Eliz, Tibi en Niki enz.

In de middag gaan we naar Magyaregyregy. Een klein dorp naast Komló, waar twee keer door onze stichting noodhulp is verleend. We dachten dat het gewoon om een ontmoeting ging, maar er is van alles georganiseerd. Er is muziek, en er is eten.

Margit is letterlijk en figuurlijk een stevige vrouw binnen de gemeenschap daar. Een organisatietalent ook.

Veel respect ook voor haar "gespreksmiddagen".

Zij is de vrouw die het aandurft om het thema "huiselijk geweld en kindermishandeling, binnen Roma families" op de kaart te zetten. Een groot taboe in Hongarije.

"Maar helaas is het nodig dat wij erover moeten spreken", aldus Margit.

In de avond, in het donker, rijden we de 12 kilometer lange slingerweg door het bos terug naar Komló.

Donderdag

Vroeg in de ochtend is er brand in de Kazinczy, in de flat tegenover onze flat.

Gelukkig is de brandweer heel snel ter plaatse, want alle mensen zitten als ratten in een val. Er is maar één trappenhuis, er is geen andere vluchtweg en door de rookontwikkeling kan het trappenhuis nu niet gebruikt worden.

Er raakt niemand gewond, en de brandweer weet zeven mensen te evacueren.

Om te zorgen dat de rook verdwijnt worden later alle ramen ingeslagen. En iedereen slaapt dezelfde avond weer in zijn eigen "woning", zonder ramen, m.u.v. van Suha, wiens flat totaal uitgebrand is.

Verder in de ochtend maken wij plannen voor het weekend... dan zullen we met een aantal jongeren uit het Studiefonds een nacht doorbrengen in Magyarhertelend. Hoe gaan we dat allemaal organiseren, gezien ook de coronamaatregelen? Wanneer we alles op een rijtje hebben gaan we boodschappen doen. Want vanmiddag is er nog een kindermiddag! Met bananen, koekjes, snoepjes, limonade en ballonnen.

Het wordt een prachtige middag voor de kinderen! De foto's spreken voor zich!

Vrijdag

Op naar Rikárdó!

We hebben al het nodige over Rikárdó gehoord en gelezen, en met zijn moeder Hajnalka is al veel gecommuniceerd. Stipt volgens afspraak zijn we om 10.15 uur bij Rikárdó.

We hebben een stapel kinderboeken mee, waaruit Rikárdó mag kiezen.

Rikárdó kiest een sprookjesboek, in Engels en Hongaars.

Op de foto Rikárdó met het door hem gekozen sprookjesboek. Zijn leven is bepaald geen sprookje.

Hij is 13 jaar, en heeft in zijn jonge leven al 12 operaties moeten ondergaan. Hij is geboren met Spina Bifida (een open rug) en met klompvoeten.

De medische situatie van Rikárdó is zeer complex: in zijn ruggenmerg treden er verklevingen op, hij is incontinent, door zijn slechte bloedcirculatie is Rikárdó gevoelig voor decubitus en huidontstekingen, zijn klompvoeten vergroeien weer en doen hem veel pijn.

In Hongarije is Rikárdó eigenlijk uitbehandeld. (Het enige wat men nog kan doen is zijn voeten amputeren)

In Heidelberg (Duitsland) is een gespecialiseerd team van artsen en naar aanleiding van de tot nu hen bekende

gegevens denken zij dat behandeling mogelijk is.

Wat nog ontbreekt is geld. In eerste instantie voor de reis, het verblijf en alle onderzoeken.

Wie Rikárdó ontmoet ziet allereerst zijn beperkingen, want daar kun je niet omheen. Maar als je even met hem praat dan zie je een ongelooflijk vrolijk en optimistisch ventje; dat is tenminste onze ervaring.

Rikárdó is normaal begaafde jongen. Hij gaat twee keer per week naar school. (Vaker gaat niet, zie woonsituatie en infectiegevaar) Rikárdó gaat graag naar school, want hij heeft daar ook vrienden. Verder volgt hij thuisonderwijs. Hij zit nu in de 7de klas. Lezen doet Rikárdó graag. Ook kijkt hij graag sport op t.v. Het is zijn grootste wens om van de pijn in zijn voeten af te komen; maar hij wil heel graag zijn voeten behouden.

Gezinssituatie

De vader van Rikárdó is al heel lang uit beeld, hij kon alle zorg om Rikárdó niet aan.

Het gezin bestaat uit moeder Hajnalka, Rikárdó en het jongere meisje Hajnalka.

De moeder van Rikárdó is een intelligente en actieve vrouw, die liefdevol alle zorg voor Rikárdó verricht. Geestelijk heel sterk en ze heeft het vermogen om altijd het positieve te zien... hoe zwaar de zorg rondom Rikárdó en het zorgen voor Rikárdó ook is.

Woonsituatie

Het gezinnetje is vaak verhuisd, om dichterbij een betere behandelplek of een toegankelijker cq. geschiktere school voor Rikárdó te wonen. Zo'n anderhalf jaar woont men nu in de wijk Kenderföld in Komló, in "onze" wijk. Officieel woont men op de begane grond, maar er moeten wel trappen genomen worden om op die begane grond te komen. En het begint al bij de trap buiten. Er is een woon- cq. slaapkamer, die bijna geheel gevuld is met twee persoonsbedden. Zo heeft Rikárdó wat ruimte om te bewegen... op de bedden.

Er is verder een kleine keuken, een smalle hal en een badkamer met wastafel en ligbad. (En nee, daar is niets aangepast) In de flat kan de rolstoel niet gebruikt worden. De flat is eigenlijk totaal ongeschikt om daar met een handicap te wonen. Maar het was de enige betaalbare oplossing.

Lopende acties in Hongarije t.b.v. Rikárdó

Vooral dankzij de inzet en gedrevenheid van moeder komt er gelukkig wat meer aandacht voor de situatie van Rikárdó. De lokale krant in Pécs schreef er over, er was een interview op de radio en er verscheen zelfs een filmpje over Rikárdó op t.v. Ook diverse Hongaarse bekende personen droegen al een steentje bij. Door de actie voor Rikárdó te promoten of door iets persoonlijks af te staan wat dan bij opbod verkocht wordt. En de SOS Alapítvány maakt zich sterk om voor Rikárdó geld in te zamelen. Het moge duidelijk zijn: uit onze wijk kan men niets verwachten. De mensen hebben zelf amper iets. Een aantal vrouwen heeft wel het idee geopperd om een soort markt te organiseren, met zelf gebakken producten, maar de burgemeester geeft hier geen vergunning voor i.v.m. de coronamaatregelen.

De cap van Max Verstappen

Rikárdó heeft onlangs de cap van Max Verstappen gekregen; uiteraard van dit seizoen én met zijn handtekening! Ook heeft Alexander Albon zijn handtekening erop gezet; dat is ook geen kleine jongen. Met pijn in zijn hart, maar in het volste vertrouwen dat we er iets goeds mee gaan doen heeft Rikárdó de cap aan ons overgedragen. Uiteraard ook na overleg met zijn moeder hebben we besloten dat we de cap gaan verloten!

Hoe maakt u kans op de cap van Max Verstappen?

Hiervoor zijn twee dingen nodig:

1. Maak € 10,- over naar IBAN: NL 85 INGB 0004 4045 21 tnv Stichting Vakaro voor Komlo, te Veenendaal o.v.v. Rikardo. (alles zonder accenten)
2. Stuur direct daarna een e-mail naar vakarovoorkomlo@ziggo.nl en vermeld daarin de laatste drie cijfers van uw bankrekeningnummer. Zodra uw 10 euro is bijgeschreven op de rekening van de stichting ontvangt u een e-mail retour, met uw persoonlijke lotnummer.

U kunt zo vaak meedoen als u wilt.

Let wel: tot 25 oktober a.s.

Op 1 november is de trekking!

U heeft geen belangstelling voor de cap?

Maar u wilt wel onze actie voor Rikárdó wel financieel steunen?

Ieder gewenst bedrag in euro's (ook kleine bedragen!) zijn welkom op IBAN: NL 85 INGB 0004 4045 21 tnv Stichting Vakaro voor Komlo, te Veenendaal o.v.v. Rikardo. (alles zonder accenten)

Het totaalbedrag voor Rikárdó, wat naar Stichting Vakaró voor Komló wordt overgemaakt, zal op 1 november a.s. geheel naar de Hongaarse bankrekening, die moeder voor Rikárdó geopend heeft, worden overgemaakt. (De onkosten (bankkosten, verzenden cap etc.) neemt stichting Vakaró voor Komló voor haar rekening)

Namens Rikárdó en zijn moeder hartelijk bedankt!

En op verzoek sturen wij u graag meer foto's en filmpjes van Rikárdó toe.

Na het lange bezoek aan Rikárdó komen in de middag Gert en Inge. Een Nederlands echtpaar, parttime woonachtig in Hongarije. Ze komen niet alleen... ze hebben een berg nieuwe leesbrillen bij zich! Daar doen we nu niets mee... maar als de hele corona crisis achter de rug is dan organiseren we graag weer een "leesbrillen dag". Het is fijn en gezellig dat ze er zijn. We praten over serieuze zaken, zoals geloofsbeleving en de armoede in Hongarije, maar hebben ook veel plezier om onverwachte dingen die soms zomaar kunnen gebeuren in Hongarije.

In de avond gaan we boodschappen doen voor het nachtje weg. En sluiten we alles kort met de vier jongeren die morgen mee zullen gaan naar Magyarhertelend: Balázs, Stella, Olivér en Virág. Csilla kan niet mee. Zij is nog aan het werk bij het Balaton dit weekend. Maandag begint ze aan haar studie economie aan de universiteit in Pécs. Dóri meldt zich zelf af: "vanwege mijn ongesteldheid blijf ik liever thuis, omdat we ook naar het thermaalbad zullen gaan".

Bálint kent verder nog niemand uit de groep, alleen Olivér vaag. We besluiten om hem niet uit te nodigen. Gezien alle corona maatregelen is het ook praktischer om het bij een klein groepje te houden.

Zaterdag

De stiefvader van Virág is in het bezit van een auto en brengt een deel van het groepje naar Magyarhertelend. Olivér, alle boodschappen en ik gaan met de huurauto.

We hebben drie blokhutten geboekt op Mecsek-Lak, een klein vakantieparkje waar we ook vorig jaar geweest zijn met de jongeren. Zó welkom zijn we hier. In de middag wordt er wat gesport en worden er gezelschapspelletjes gedaan.

En we praten elkaar bij, over de situatie thuis en over school. Wat zijn ze allemaal "groot" en volwassen geworden. Vooral Balázs, dat is al een echte man. Hij vertelt uitgebreid over het vakantiewerk wat hij heeft gedaan: maïs geplukt. Hele lange dagen gemaakt, maar wel 3000 Ft per dag verdiend. Maar is blij dat hij van de week weer naar school kon.

Stella maakt zich wat zorgen over haar stage in het komende semester. Zal dat allemaal wel doorgaan met de coronamaatregelen? Welke tandarts wil er nu een stagiaire? En iedere student moest vanochtend vroeg op corona getest worden. Anders mag je niet naar college maandag. Virág vertelt dat ze bezig is met haar rijbewijs. Haar stiefvader betaalt het meeste, en ook zij heeft vakantiewerk gedaan... om de lessen te volgen. Als ze straks advocate is kan ze tenslotte niet zonder rijbewijs.

Bij Olivér is de thuissituatie zorgelijk. Het was voor Olivér een lastige periode toen de scholen dicht zaten. Thuis is geen internet. Hij heeft een aantal weken vakantiewerk gedaan, maar moest vaak zonder ontbijt de deur uit. Dan valt het niet mee om te werken. Ook hij is blij dat de school dinsdag weer is begonnen. Er gaan geruchten dat Orbán na de herfstvakantie alles weer gaat sluiten; Olivér hoopt van harte van niet.

We gaan straks eten uit de bogrács, een stoofpot. Een bogrács is een grote ketel boven open vuur. Rond 17.00 uur starten we met de voorbereidingen. Alle groenten moeten worden gesneden en er moet voldoende hout worden gezocht. Daar zijn we met z'n allen wel een uurtje zoet mee.

De stoofpot
in de bogrács

Na een uur of drie pruttelen en roeren is de stoofpot klaar.

In verband met de vele muggen, en vanwege het feit dat het al zo donker is, gaan we eten in de gemeenschappelijke keuken van het vakantieparkje.

We laten het ons goed smaken!

Na afloop zitten we nog een poosje bij elkaar op het terras, voor de blokhut van de meisjes.

Rond 23.00 uur gaan we slapen.

Zondag

Rond half acht worden we wakker, met al een stralend zonnetje. We drinken buiten koffie en thee. Daarna dekken we de ontbijttafel in de gemeenschappelijke ruimte. Ons mee gebrachte brood is niet zo vers meer, maar er staat een broodrooster. Het is voor allemaal een royaal ontbijt...

Met kaas, smeerkaas, vleeswaren, jam, paprika, tomaten, nutella, melk en jus de orange. Wat een luxe.

We halen de bedden af, brengen de vuilnis weg en alle overgebleven boodschappen gaan in de auto óf gaan mee naar het thermaalbad.

Wijny, Balázs en Olivér op weg naar het thermaalbad.

De hele dag vermaken we ons uitstekend in het prachtige natuur bad.

Tussen de middag eten we daar op het terras. Ieder mag kiezen wat hij of zij het lekkerste vindt. Olivér en Balázs kiezen ook een toetje... dat krijgen ze maar zelden.

De sfeer is ontspannen en rustig. Het is ook wel erg fijn, zo'n klein groepje. We hebben echt de gelegenheid om met iedereen goed bij te praten.

Dankzij een "extraatje" konden we al royaal boodschappen doen en kunnen we nu ook nog naar een restaurantje naast het thermaalbad, alvorens we weer naar Komló gaan!

Terwijl we daar zitten krijgt Stella bericht dat haar verplichte coronatest gelukkig negatief is. Zij kan morgen naar college. Hoera!

Onder het genot van een ijskoffie bedankt Balázs namens het groepje voor het fantastische weekend.

Rond 19.00 uur komen we weer in Komló aan. Als alle boodschappen naar boven zijn gesjouwd nemen we afscheid van elkaar.

Maandag

Hoewel onze vlucht voor morgen gecancelled is, gaan we toch in de middag al richting Budapest. Het is ook wel lekker om even te acclimatiseren buiten Komló, want het was toch wel intensief allemaal.

Nog een mededeling inzake het Studiefonds: zoals bekend waren Izabella en Alexandra na hun eindexamen in juni jl. van plan om te gaan werken. Allebei gaan ze intussen toch weer naar school, omdat ze geen werk konden vinden. We hebben ze nu niet weer opgenomen in het Studiefonds. Mogelijk doen we dat later wel, maar eerst zal moeten blijken of hun motivatie voldoende is.

We zijn erg dankbaar dat we ondanks de coronamaatregelen toch naar Komló konden! Persoonlijk contact is toch wel erg belangrijk, daar kan geen videobellen tegenop.

We zijn ook dankbaar dat we veilig en gezond weer thuis mochten komen. Dank u wel Heer!

Een volgend werkbezoek is nu niet te plannen. Uiteraard proberen we met iedereen contact te houden en advies te geven of hulp te bieden waar het nodig is.

24 september 2020

Conny van Tuil

Vakaró voor Komló

toekomst voor jonge Roma

Stichting Vakaró voor Komló

Hazelaar 20

3904 LZ Veenendaal

Telefoon: 0318-548952 of 06-16122409

Gekwalificeerd als ANBI - Bankrekening: NL 85 INGB 0004404521

E-mail: vakarovoorkomlo@ziggo.nl